

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2016.G.12, 4 mei 2016

Toestand wintertarwe, triticale en spelt 2-3 mei 2016

Deze week werden op 27 waarnemingspercelen (proefpercelen en praktijkvelden) waarnemingen uitgevoerd in de **wintertarwe** op het onbehandeld gewas. In **West-Vlaanderen** (Zwevegem/Sint-Denijs, 4 percelen; Poperinge, 2 percelen; Houtem-Veurne; Koksijde, 2 percelen; Pervijze; Leffinge; Snaaskerke-Gistel; Houtave; Westkapelle/Knokke-Heist), in **Oost-Vlaanderen** (Bottelare, 2 percelen; Kieldrecht, 2 percelen; Nieuwenhove), in **Vlaams-Brabant** (Bever, 2 percelen; Huldenberg; Korbeek-Dijle; Opwijk) en in **Limburg** (Jeuk; Tongeren, 2 percelen).

Op 2 percelen **triticale** (Bottelare en Sint-Niklaas) werd specifiek de gele roestdruk opgevolgd op onbehandeld gewas.

Op 1 perceel **spelt** (Blankenberge) werd specifiek de gele roestdruk opgevolgd op onbehandeld gewas.

Ontwikkelingsstadium wintertarwe

Op 43 % waarnemingspercelen bevindt de wintertarwe zich in het stadium 32 (tweede knoop). Op 4 van de 10 waarnemingspercelen is het stadium 33 (derde knoop) bereikt.

Op 7 % van de percelen bevindt de tarwe zich nog in het stadium 31, eerste knoop.

De rassen wintertarwe welke deze week in detail werden opgevolgd waren (rassen in vet worden ook als referentie in de rassenproeven geëvalueerd):

Avatar	Cellule	Kundera	RGT Reform
Bergamo	Expert	KWS Ozon	Sahara
Benchmark	Henrik	Manager	Tobak
Britannia	Intro	Reflection	

Oogvlekkenziekte in wintertarwe

Oogvlekkenziekte heeft doorgaans geen probleem gevormd in de opgevolgde waarnemingspercelen.

Besluit oogvlekkenziekte in wintertarwe

Oogvlekkenziekte kan behandeld worden tot het stadium 32 (2^e knoop). Vanaf het stadium derde knoop is een behandeling nog weinig efficiënt.

Oogvlekkenziekte dient bestreden te worden indien 25 tot 35% van de hoofdhalm een oogvlek vertonen, afhankelijk van de gevoeligheid van het ras. Om een gewasbeoordeling uit te voeren, moeten minstens 40 hoofdhalm (bij voorkeur 100 hoofdhalm) verspreid over het perceel beoordeeld worden op de aanwezigheid van oogvlekkenziekte op de hoofdhalm, na verwijderen van de buitenste bladschede.

Meeldauw (witziekte) in wintertarwe

Meeldauw of witziekte is deze week niet meer vastgesteld op de waarnemingsvelden; tot nog toe is meeldauw van geen belang.

Bladseptoria in wintertarwe

Septoria of bladvlekkenziekte breidde op meerdere locaties wat verder uit. Septoria is alom en in belangrijke mate aanwezig; toch is niet overal een behandeling nodig.

In West- en Oost-Vlaanderen worden nog steeds gemiddeld grotere aantastingen waargenomen dan in de andere provincies. De rassenproeven in Poperinge en Zwevegem zijn erg aangetast. In Koksijde en Houtave waar de aantasting in mindere mate is dan in Poperinge en Zwevegem werd evenwel op alle referentierassen een verdere toename vastgesteld. Toch is op deze percelen te Koksijde en Houtave nog geen behandeling nodig tegen bladvlekkenziekte.

		25-26 april					
		Benchmark	Cellule	Henrik	KWS Ozon	Sahara	Tobak
West-Vlaanderen	Houtave	8	2	6	2	4	10
	Koksijde	14	28	36	26	48	14
	Poperinge	64	32	56	52	72	60
	Zwevegem	42	8	32	28	38	34
Oost-Vlaanderen	Kieldrecht	16	4	32	36	36	16
	Nieuwenhove	36	44	40	44	12	44
Vlaams-Brabant	Huldenberg	28	12	36	16	36	28
Limburg	Tongeren	8	0	8	4	12	0

		2-3 mei					
		Benchmark	Cellule	Henrik	KWS Ozon	Sahara	Tobak
West-Vlaanderen	Houtave	12	4	18	8	14	26
	Koksijde	18	36	44	32	46	22
	Poperinge	72	32	64	64	68	68
	Zwevegem	66	10	42	38	48	50
Oost-Vlaanderen	Kieldrecht	28	8	28	28	24	8
	Bottelare	10	2	4	6	10	5
Limburg	Tongeren	8	0	20	0	16	12

Besluit bladvlekkenziekte in wintertarwe

Bladvlekkenziekte breidde op meerdere locaties verder uit. Er zijn percelen met een behandelingsadvies tegen bladvlekkenziekte en er zijn percelen waar nog geen behandeling nodig is. Er zijn namelijk duidelijke verschillen naargelang de regio, het perceel, het ras en de zaaidatum. Naargelang de zaaidatum en het ras zijn er immers grote verschillen in het bereikte ontwikkelingsstadium (eerste knoop tot verschijnen laatste blad). Dit betekent dat de toestand op perceelsniveau dient opgevolgd te worden.

Zolang niet alle bladlagen ontwikkeld zijn en dus het stadium laatste blad niet bereikt is, hoeft dit meestal niet onrustwekkend te zijn. Tot het stadium 33 (derde knoop) is een behandeling zelden rendabel. **Wanneer** echter in deze ontwikkelingsstadia **het voorlaatste en vooral het laatste volledig ontwikkelde blad bladvlekken zou vertonen, moet een behandeling overwogen worden tegen bladvlekkenziekte.**

Het voorspelde droge weer is gunstig voor het beperken van een verdere verspreiding. Maar uit het regenrijke weer van de voorbije week kan zich nog een verdere uitbreiding tonen.

Percelen waar nu bladvlekkenziekte wordt waargenomen, moeten de volgende weken goed opgevolgd worden (en zeker de gevoeligste rassen) om na te gaan of en wanneer een behandeling tegen bladseptoria moet worden uitgevoerd.

Voor een advies voor uw specifiek perceel verwijzen we naar de mogelijkheid om een gratis telling via het Epipre-adviesstelsel te laten doorrekenen, zodat u op een beredeneerde manier al dan niet een vroege bespuiting kan uitvoeren.

Gele roest in wintertarwe

Gele roest breidde net als vorige week ook afgelopen week gemiddeld verder uit.

Een zekere **uitbreiding** van de gele roest werd waargenomen (op de waarnemingsrassen vermeld op blz. 1):

- in de rassenproef te Houtave (provincie West-Vlaanderen) op de rassen Benchmark (van 40 naar 48 bladeren) en KWS Ozon (van 6 naar 28 bladeren)
- in de rassenproef te Koksijde (provincie West-Vlaanderen) op de rassen Henrik (van 8 naar 34 bladeren) en Sahara (van 20 naar 24 bladeren)
- op het ras Expert in Koksijde (provincie West-Vlaanderen) (van 34 naar 62 bladeren)
- in de rassenproef te Poperinge (provincie West-Vlaanderen) op het ras Benchmark (van 36 naar 40 bladeren)
- te Zwevegem (provincie West-Vlaanderen) op het ras Expert (van 33 naar 42 bladeren)
- in Westkapelle (provincie West-Vlaanderen) op het ras RGT Reform (van 18 bladeren naar 39 bladeren)
- in de rassenproef te Kieldrecht (provincie Oost-Vlaanderen) op het ras Benchmark (van 40 naar 44 bladeren)

Nieuwe aantastingen (op de waarnemingsrassen vermeld op blz. 1):

- De meest opvallende nieuwe aantasting van gele roest werd waargenomen op het ras Benchmark (20 bladeren) in de rassenproef te Tongeren (provincie Limburg). Benchmark toont zich in alle rassenproeven als een zeer gevoelig ras voor gele roest.
- Het ras KWS Ozon vertoonde ook in de rassenproeven te Poperinge (provincie West-Vlaanderen) (8 bladeren) en Zwevegem (provincie West-Vlaanderen) (2 bladeren) de eerste sporen van gele roest.
- In de rassenproef te Bottelare (provincie Oost-Vlaanderen) is buiten het gemeenschappelijke ras Benchmark ook gele roest waargenomen op de rassen Anapolis, Atomic, Bergamo, Mosaïc, RGT Texaco, Terroir en Valdo.
- In Oost-Vlaanderen op een praktijkperceel Reflection te Bever werd na een eerste nauwkeurige waarneming een grote aantasting van 56 blaadjes met sporen van gele roest waargenomen.

In **West-Vlaanderen** werden op een aantal locaties alle rassen beoordeeld op de aanwezigheid van gele roest (waarnemingen uitgevoerd op de rassen Anapolis, Atomic, Benchmark, Bergamo, Britannia, Cellule, Collector, Expert, Gedser, Graham, Henrik, JB Diego, KWS Ozon, KWS Siskin, KWS Smart, Lithium, Mentor, Mosaïc, Popeye, Reflection, RGT Mondio, RGT Sacramento, Rubisko, Sahara, Terroir en Tobak).

- Koksijde (kustpolder)

Het gewas bevond zich op 3 mei in het stadium 2^e knoop, 3^e blad. **In vergelijking met de waarnemingen op 26 april is de druk van gele roest verder toegenomen!** Een grote en tevens grootste aantasting van gele roest komt voor bij de rassen Atomic, Benchmark, Britannia, Expert, Gedser, Lithium, Popeye en Reflection; hierbij vertoont Benchmark een zeer zware aantasting. Belangrijke aantastingen komen voor bij Bergamo, Gedser, KWS Ozon, KWS Smart, Mentor, Mosaïc, Rubisko en RGT Sacramento. Bij slechts één ras is er momenteel nagenoeg geen gele roest aanwezig, nl. bij Terroir.

- Houtave (kustpolder) (het ras Expert ligt er niet in proef)

Het gewas bevond zich op 3 mei in het stadium 1e – 2e knoop. **In vergelijking met vorige week nam de druk van gele roest toe.** De druk door gele roest is te Houtave momenteel nog steeds heel wat lager dan in Koksijde. Een belangrijke aantasting van gele roest komt voor vooral bij Benchmark, en verder ook bij Atomic en Reflection. Ook bij de rassen KWS Ozon, Lithium, Popeye en RGT Sacramento is gele roest gemakkelijk te vinden, doch in duidelijk beperktere mate. Bij de overige rassen komt momenteel geen of nagenoeg geen gele roest voor.

- Zwevegem (Sint-Denijs)

Het gewas bevond zich op 2 mei in het stadium verschijnen voorlaatste blad. **In vergelijking met vorige week is er een lichte uitbreiding van de gele roest.** De druk door gele roest is te Zwevegem (Sint-Denijs) momenteel nog steeds duidelijk lager dan in Koksijde. Gele roest wordt er nog steeds voornamelijk vastgesteld op de rassen Atomic, Benchmark, Expert, Lithium en Reflection; doch duidelijk minder erg dan in Koksijde. Ook de rassen Britannia, Graham, KWS Ozon en Popeye vertonen sporen van gele roest (makkelijk te vinden). Bij de overige rassen komt momenteel geen of nagenoeg geen gele roest voor.

In **Oost-Vlaanderen** werden op de rassenproef te Nieuwenhove alle rassen beoordeeld op de aanwezigheid van gele roest op 29 april (waarnemingen uitgevoerd op de rassen Benchmark, Bergamo, Cellule, Collector, Gedser, Graham, Henrik, JB Diego, KWS Ozon, KWS Siskin, Lithium, Mentor, Mosaïc, Popeye, Reflection, RGT Mondio, RGT Reform, RGT Sacramento, Rubisko, Sahara, Terroir en Tobak).

De grootste en zware aantasting door gele roest komt er voor op het ras Benchmark. Verder komt er ook een belangrijke aantasting voor bij de rassen Lithium, Reflection en RGT Reform. Bij de rassen Bergamo en Popeye is er gemakkelijk gele roest terug te vinden, doch in duidelijk beperktere mate. Bij de overige rassen komt er momenteel geen of een beperkte aantasting door gele roest voor.

In **Vlaams-Brabant** werden op de rassenproef te Huldenberg alle rassen beoordeeld op de aanwezigheid van gele roest op 29 april (waarnemingen uitgevoerd op de rassen Benchmark, Bergamo, Britannia, Cellule, Collector, Gedser, Graham, Henrik, JB Diego, KWS Ozon, KWS Siskin, Lithium, Mentor, Mosaïc, Popeye, Reflection, RGT Mondio, RGT Reform, RGT Sacramento, Rubisko, Sahara, Terroir en Tobak).

De druk door gele roest ligt op dit proefveld lager dan in Nieuwenhove. De meeste aantasting door gele roest komt voor bij het ras Benchmark, doch nog geen zware aantasting. Verder is gele roest gemakkelijk terug te vinden bij de rassen Lithium, Reflection en RGT Reform, doch in beperktere mate. Bij de overige rassen is er een beperktere aantasting van gele roest aanwezig, doch meestal geen aantasting.

Globaal neemt de druk van gele roest toe:

- vooral op de gevoeligste rassen

- vooral in regio's die doorgaans een grotere druk kennen (zoals de kustpolder)!

Gele roest in triticale

In de rassenproef triticale in Bottelare (provincie Oost-Vlaanderen) wordt gele roest waargenomen op de rassen Sequenz, Silverado Kasyno, Exagone en Remiko.

In de rassenproef triticale te Sint-Niklaas (provincie Oost-Vlaanderen) blijft de gele roest momenteel eerder beperkt.

Gele roest in spelt

In West-Vlaanderen in de kustpolder bevond de rassenproef spelt (rassen in proef: Cosmos, Serenite, Zollernspel en Zurcher Oberlander Rotkorn) te Blankenberge zich op 3 mei in het stadium 3^e blad tot verschijnen 4^e blad. In vergelijking met vorige week bleef de druk van gele roest er stabiel. De belangrijkste en grootste aantasting van gele roest komt er voor op het ras Cosmos. Ook Serenite en vooral Zurcher Oberlander Rotkorn vertonen een belangrijke aantasting door gele roest. Het ras Zollernspel blijft het ras met de laagste, zij het beperkte, aantasting door gele roest.

Besluit gele roest in wintertarwe, triticale en spelt

Zowel de aanwezigheid als de intensiteit van gele roest blijft sterk verschillend naargelang de regio! De druk nam afgelopen week doorgaans verder toe, weliswaar in zeer verschillende mate en vooral op de meest gevoelige rassen, en vooral in regio's die doorgaans een grotere druk kennen (zoals de kustpolder)! Regio's die doorgaans een grotere druk kennen (zoals de kustpolder) dienen van zeer nabij opgevolgd te worden! Haardvorming tot aantastingen over het volledige perceel worden vastgesteld bij de zeer gevoelige rassen.

Waakzaamheid blijft geboden!

- Het is belangrijk om uw **velden regelmatig te controleren op aanwezigheid van gele roest!**

• In regio's die doorgaans een grotere druk van gele roest kennen (zoals de kustpolder) dienen alle rassen van nabij gevolgd te worden naar gele roest!

• In de andere regio's dienen zeker de gevoeligste rassen voor gele roest nauwlettend in het oog gehouden te worden.

- **Wanneer haardvorming van gele roest optreedt, is het aangewezen om onmiddellijk een fungicidebehandeling uit te voeren met een curatief werkend fungicide.**

- Wanneer **geen haardvorming** waargenomen wordt, maar de aantasting van de gele roest verder uitbreidt, kan deze best ook worden behandeld. Als algemene stelregel geldt dat **wanneer op meer dan 2% van de bladeren gele roest wordt waargenomen**, best onmiddellijk een **fungicidebehandeling** wordt uitgevoerd met een curatief middel.

- **Er wordt aanbevolen de wintertarwe, triticale en spelt regelmatig op te volgen op aanwezigheid van gele roest, en dit in elk geval bij de gevoeligste rassen!**

Bruine roest in wintertarwe

Bruine roest wordt nog steeds alleen in West-Vlaanderen waargenomen.

Bestaande aantastingen breidden afgelopen week niet overal uit en bleven op enkele locaties stabiel.

Op enkele locaties en rassen werden de eerste sporen van bruine roest gevonden:

- In de fungicidenproeven te Zwevegem op de rassen Bergamo en Expert en de fungicidenproef te Koksijde met het ras Expert bleven de nieuwe sporen beperkt tot één blad.
- In de rassenproef te Zwevegem varieerde de nieuwe aantasting van 2 bladeren op het ras Tobak tot 10 bladeren op het ras Benchmark gaande over 4 bladeren op het ras Sahara en 8 bladeren op het ras Henrik.

Op het ras Cellule breidde de bestaande aantasting op 3 locaties verder uit:

- in de rassenproef te Houtave van 2 naar 8 bladeren
- op een praktijkperceel te Houtem-Veurne van 8 naar 37 bladeren
- in de fungicidenproef te Zwevegem van 21 naar 34 bladeren

Besluit bruine roest in wintertarwe

Bruine roest wordt nog steeds slechts op enkele percelen vastgesteld. Op enkele locaties en de meer gevoelige rassen breidde een bestaande aantasting verder uit, terwijl op andere locaties een bestaande aantasting stabiel bleef.

Ook enkele nieuwe aantastingen deden zich voor maar behoeften momenteel geen behandeling.

Eens er bruine roest wordt vastgesteld op een perceel, is een regelmatige opvolging sterk aan te bevelen en dit vooral op de gevoeligste rassen.

SAMENGEVAT

- **Oogvlekkenziekte en meeldauw**

Oogvlekkenziekte en meeldauw vormen doorgaans geen probleem.

- **Bladvlekkenziekte (septoria)**

Septoria is alom en meestal in belangrijke mate aanwezig; toch is niet overal een behandeling reeds nodig. Zowel de mate van voorkomen als de evolutie van de aantasting verschilt in functie van regio, perceel, ras en zaaidatum. In functie van de aantasting en het reeds bereikte ontwikkelingsstadium kan een behandeling nodig zijn. Wanneer het voorlaatste en vooral het laatste volledig ontwikkelde blad nu bladvlekken vertonen, kan een behandeling overwogen worden. Het droge weer beperkt het risico op een verdere verspreiding doch uit het wisselvallige weer van de voorbije week kunnen nog bijkomende vlekken resulteren. Verdere opvolging is belangrijk.

- **Gele roest**

Gele roest breidt verder uit en nieuwe aantastingen worden waargenomen. Opvolging van vooral de gevoelige rassen en/of percelen waar de eerste sporen van gele roest worden aangetroffen, is noodzakelijk. Regio's die doorgaans een grotere druk kennen (zoals de kustpolder) dienen van zeer nabij opgevolgd te worden!

Het is belangrijk om uw **velden regelmatig te controleren op aanwezigheid van gele roest!**

- In regio's die doorgaans een grotere druk van gele roest kennen (zoals de kustpolder) dienen **alle rassen** van nabij gevolgd te worden naar gele roest!

- In de andere regio's dienen zeker de gevoeligste rassen voor gele roest nauwlettend in het oog gehouden te worden.

(spuitdrempel: zie vorige bladzijde kader "Besluit gele roest in wintertarwe, triticale en spelt").

- **Bruine roest**

Bruine roest komt nog steeds slechts op enkele locaties voor. Eens er bruine roest wordt waargenomen, is een regelmatige opvolging noodzakelijk en dit vooral op de gevoeligste rassen.

VOLGEND BERICHT: 11 mei 2016

De LCG-Graanberichten worden per mail en per post verstuurd op datum van het bericht en kunnen tevens geraadpleegd worden op de LCG-website (www.lcg.be) vanaf deze datum.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Voorlichting

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling voorlichting, doelgroepenbeleid, kwaliteit plant, Team Voorlichting*
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem*
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee*
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent*
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren*
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge*
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas*